Archwilio Cymru
Audit Wales

1 Cwr y Ddinas / 1 Capital Quarter
Caerdydd / Cardiff
CF10 4BZ
Tel / Ffôn: 029 2032 0500
Fax / Ffacs: 029 2032 0600
Textphone / Ffôn testun: 029 2032 0660

Mr Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Y Senedd
Bae Caerdydd, Caerdydd CF99 1SN

Cyfeirnod: AC417/caf
Dyddiad cyhoeddi: 11 Mehefin 2024

Annwyl Peredur

Aelodaeth o Swyddfa Archwilio Cymru

Diolch am eich llythyr dyddiedig 13 Hydref 2024.

Rydym hefyd yn gweld y digwyddiadau diweddar ynghylch cyn-Gadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru yn destun gofid mawr ac rydym hefyd yn dymuno na chaiff sefyllfa o'r fath fyth ei hailadrodd. Diolch am eich cynigion i helpu i liniaru risgiau unrhyw ailadrodd tebyg, yr ydym yn ymateb iddynt ar ran Swyddfa Archwilio Cymru.

Yn unol â'ch cais, rydym wedi cyfarwyddo Ysgrifennydd y Bwrdd i anfon ymlaen at Glerc y Pwyllgor Cyllid ar adeg eu cyhoeddi, hysbysiadau o newidiadau buddiannau ychwanegol a newidiadau buddiannau eraill a ddatganwyd gan aelodau anweithredol o'r bwrdd. Fel y soniwch yn eich llythyr, fodd bynnag, mae'r cyfrifoldeb ar yr aelod unigol i hysbysu'r Pwyllgor Cyllid yn unol â'u telerau ac amodau. A chan y bydd anfon hysbysiad o fuddiannau datganedig ond yn helpu'r Pwyllgor i nodi problemau ar ôl y ffaith (ni fydd yn ei hun yn fesur ataliol) byddwn yn pwysleisio i'r aelodau ei bod yn hanfodol eu bod yn hysbysu'r Pwyllgor o'u bwriad i ymgymryd â swyddi a gweithgareddau ychwanegol ymhell cyn eu cymryd.

Yn unol â'ch cais, bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn cyfarwyddo staff perthnasol i ychwanegu at y rhaglenni sefydlu a hyfforddi ar gyfer aelodau, fel eu bod yn cael eu hatgoffa'n rheolaidd o ofynion y Pwyllgor Cyllid wrth ymgymryd â rolau newydd.

Rydym yn ddiolchgar eich bod wedi ysgrifennu at yr aelodau anweithredol presennol i'w hatgoffa o'r darpariaethau sy'n ymwneud â'u penodiadau, yn enwedig eich gofynion o ran telerau ac amodau ynghylch hysbysu'r Pwyllgor o unrhyw newidiadau

i'r ymrwymiadau presennol. Mae'n ddefnyddiol eich bod yn egluro i'r aelodau y gallant ofyn am gyngor y Pwyllgor cyn ymgymryd â rolau ychwanegol.

Byddwn yn parhau i roi cyngor i'r aelodau ar faterion o'r fath o ran Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, sy'n hanfodol i archwilio'n briodol. Byddem yn hapus i'n swyddogaeth Moeseg gysylltu â'ch Clerc ynglŷn â materion o'r fath, ac yn wir credwn y byddai cyswllt o'r fath yn ddefnyddiol.

Rydym yn parchu ac yn deall yn llawn y penderfyniad a wnaeth y Pwyllgor mewn perthynas â gwaharddiad y cyn Gadeirydd. Heb ragfarnu unrhyw un o'r mesurau uchod, fodd bynnag, byddwch yn ymwybodol ein bod wedi derbyn cyngor cyfreithiol gan y Cwnsler sy'n nodi mai dehongliad culach o ystyr "y Goron" yn erthygl26 o Atodlen 1 i Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 yw'r farn well. Mae'n amlwg ei bod yn bwysig bod cyrff cyhoeddus, gan gynnwys ein cyrff ni, yn ystyried y cyngor cyfreithiol y maent yn ei gael. Yn unol â hynny, er y bydd ein cyfnod sefydlu a'n hyfforddiant ar gyfer aelodau yn adlewyrchu'n llawn y safbwynt y mae'r Pwyllgor wedi'i gymryd, ar gyfer gweithgareddau sy'n gyfrifoldeb yr Archwilydd Cyffredinol neu Swyddfa Archwilio Cymru - megis asesu rheoleidd-dra wrth archwilio cyfrifon Cronfa Gyfunol Cymru a chyflogaeth ein staff - byddwn yn cael ein harwain gan gyngor ein Cwnsler ein hunain.

Fel yr ydym wedi crybwyll ac yn wir wedi cyflwyno'n ffurfiol i ragflaenwyr y Pwyllgor dros y blynyddoedd, mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 yn ddiffygiol mewn sawl ffordd. Mae'r digwyddiadau anffodus diweddar hyn wedi'u gwreiddio mewn diffyg eglurder yn y Ddeddf ac mae gwendidau mwy arwyddocaol a fyddai, os eir i'r afael â nhw, yn rhoi trefn archwilio gryfach, fwy cydlynol i Gymru a'r Senedd ar ôl 2026. Felly, rydym yn gobeithio y bydd y Pwyllgor yn ystyried diwygio Deddf 2013 ac byddem yn hapus i gefnogi gwaith o'r fath.

Yn olaf, er bod yr ychydig fisoedd diwethaf wedi bod yn anodd, hoffem gofnodi ein diolch i chi, y Pwyllgor a'ch staff am y ffordd agored a chwrtais yr ydym wedi gweithio gyda'n gilydd.

Yr eiddoch yn gywir

DAVID FRANCIS
Uwch Gyfarwyddwr Annibynnol

ADRIAN CROMPTON
Archwilydd Cyffredinol Cymru